

Мамасуєва Ю., студ.гр. БМН-2-20
Науковий керівник канд. істор. наук,
доц. Проданюк Ф.М.
Київський національний університет
технологій та дизайну

МИКОЛА СКРИПНИК – ВИДАТНИЙ ДЕРЖАВНИЙ ТА ПОЛІТИЧНИЙ ДІЯЧ УКРАЇНИ: ІСТОРИОГРАФІЯ ПРОБЛЕМИ

Микола Олексійович Скрипник (1872-1933) – відомий радянський державний і партійний діяч, один із засновників КП(б)У, голова першого радянського уряду України – Народного Секретаріату, народний Секретаріат освіти УСРР (1927-1933), прихильник політики українізації, звинувачений у «національному ухилі» [1], віце-президент ВУАН, автор низки досліджень з історії літератури та літературознавства. Роль та історичне значення постаті Микола Скрипника недостатньо висвітлена в сучасній вітчизняній та науковій літературі.

Мета даного наукового дослідження: з'ясувати основні етапи історіографії державницької та політичної діяльності М.О. Скрипника.

Дані проблеми активно досліджували Д. Стус «Микола Скрипник – призабута легенда» [2], Д. Бачинський «Українізація 1920-х – початку 30-х років та інтелігенція» [3], В. Субота «Вірний ідеї. До 135-річчя від дня народження Миколи Скрипника» [4], В.Ф. Солдатенко «Незламний. Життя і смерть Миколи Скрипника» [5], Гуменюк О.В., Ткачук М.С. [6] та інші.

Микола Скрипник – один із відомих діячів українського відродження 1920-1930-х рр., надзвичайно обдарована особистість в державному та політичному житті України. Він відомий діяч, який прожив надзвичайно цікаве та трагічне життя. М. Скрипник – один із організаторів КП(б)У.

Одними з перших дослідників політичної та державницької діяльності М. Скрипника стали радянські вчені, які в 1960-х рр. надрукували ряд праць присвячених М. Скрипнику. В них він постає як активний революціонер та вірний солдат комуністичної партії, який сприяв проведенню українізації на території України [7]. В цей же період намагаються змалювати політичний портрет М. Скрипника й дослідники з української діаспори. Саме в їхніх працях були сформовані два суперечливі образи М.Скрипника: націонал-патріота та одного із впливових представників радянської номенклатури. Зокрема, такої точки зору дотримувався Іван Кошелівець – автор виданого у Мюнхені у 1972 р. одного з перших солідних досліджень, присвячених діяльності М. Скрипника [8]. В першій половині 1990-х рр. дане видання було передруковано на території України.

Наприкінці ХХ ст. в вітчизняній історіографії утверджується спроба ідеалізації образу М.Скрипника – керівника політики українізації на території України [9]. Поряд з цим, з другої половини 1990-х рр. з'являються праці, автори яких намагаються дати об'єктивну характеристику діяльності Миколи Скрипника. Зокрема, це стаття Ю.

Шаповала та Р. Пирога «Микола Скрипник: хроніка загибелі» [10], праця Дж. Мейса та М. Панчука «Український національний комунізм. Трагічні ілюзії» [11], Дж. Мейса і В. Солдатенка «Національне питання у житті й творчості Миколи Скрипника» [12], а також в монографії В. Солдатенка «Незламний. Життя і смерть Миколи Скрипника».

Таким чином у вітчизняній історіографії накопичено значну кількість наукових праць, присвячених М. Скрипнику. Але ще й сьогодні його політична та державницька діяльність потребують подальшого дослідження.

Література

1. УСРР в умовах НЕП 1921-1928 рр. [Електронний ресурс]. <https://app.memrise.com/course/1364331/personaliyi-zno-istoriia-2019/21/>
2. Стус Д.В. Микола Скрипник – призабута легенда // Пенсія. – 2008. – № 7. – С. 42–44.
3. Бачинський Д.В. Українізація 1920-х – початку 30-х років та інтелігенція: навчальний посібник / Д. Бачинський – Чернівці: Книги - XXI, 2010. – 233 с.
4. Субота В. Вірний ідеї. До 135-річчя від дня народження Миколи Скрипника // Культура і життя. – 2007. – № 13. – С. 1.
5. Солдатенко В.Ф. Незламний. Життя і смерть Миколи Скрипника / В. Солдатенко К.: Пошуково-видавниче агентство «Книга Пам'яті України», 2002. – 352 с.
6. Гуменюк О.В., Ткачук М.С. Державотворча діяльність М. Скрипника: історіографія питання [Електронний ресурс] // <http://molodyvcheny.in.ua/files/journal/2017/11/173.pdf>
7. Бабко Ю., Білокобильський І. Микола Олексійович Скрипник / Ю. Бабко – К.: Політвидав України, 1967. – 202 с.
8. Кошелівець І. Микола Скрипник / І. Кошелівець – К.: Дніпро, 1993. – 208 с
9. Мацевич А.Ф. Микола Скрипник: Біографічна повість / А. Мацевич – К.: Молодь, 1990. – 215 с
10. Пиріг Р.Я., Шаповал Ю.І. Микола Скрипник: хроніка загибелі // Політика і час. – 1991. – № 4. – С. 78–85.
11. Мейс Д., Панчук М. Український національний комунізм. Трагічні ілюзії: Монографія / Д. Мейс, М. Панчук – К.: ІНВП, 1997. – 82 с.
12. Мейс Д., Солдатенко В.Ф. Національне питання у житті й творчості Миколи Скрипника. Початок // Український історичний журнал. – 1996. – № 2. – С. 74–86.